

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

Aquest numero 15 cèntims per tot arreu

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50.—ESTRANGER, 2,50 pessetes

INTENCIONS

ELS PASQUINS D'ANGEL SAMBLANCAT

Tinc a les mans uns fullets. Aquests fullets són de setze pàgines i tenen les cobertes d'un càlid to ataronjat. Aquests fullets són *El Pasquín del Pueblo* i es titulen "El caudillo de la estrella", "El visir Puño de Hierro", "XIII veces canalla", "Fuego en la casa de Dios", "Una operación bancaria". Tots aquests fullets els signa Angel Samblancat. Són fullets contra la dictadura, contra la monarquia, contra el clericalisme, contra el capital, contra això i allò i el de més enllà, contra tot ço que mereix un contra.

No us podem pas descobrir la figura d'Angel Samblancat. Ja l'han descoberta la policia, els fiscals i el poble. Però deixeu-nos dir una cosa: Angel Samblancat és un dels poets republicans que no han fracassat amb la República. Angel Samblancat és un republicà que segueix tenint la fe i la devoció del poble. Quants republicans poden dir el mateix?

En aquests fullets d'*El Pasquín del Pueblo* Samblancat s'hi aboca tot ell, s'hi dona íntegrament. Amb les seves indignacions, els seus dictaris, les seves imprecacions apocalíptiques, els seus jocs de paraules, els seus renescs. I el seu amor, la seva tendresa, la seva pietat, la seva ampla i humana vena poètica.

El lèxic, l'estil de Samblancat, esgarrien la gent ignorant, i, no obstant, el lèxic de Samblancat és una cosa esplèndida, riquíssima, meravellosa. És un lèxic viu, simpós i abarrocat, que fa pensar en Rabelais.

Un d'aquests fullets, el titulat *Fuego en la casa de Dios*, ha estat denunciat pel fiscal. Jo, que els he patit massa, he de confessar sincerament que no sento gaire simpatia envers els fiscals.

A mi els fiscals no m'han donat més que disgustos. A pesar de que mai no he robat ni he assassinat ni he estuprat criatures. Un d'ells — que ja és mort — em demanava no sé quants anys de presidi per haver escrit el llibre més moral que s'ha publicat a Catalunya.

En alemany, en francès, en anglès, en italià — Hermann Kesten, Heinrich Mann, Henri Barbusse, Ch. Yale Harrisson, Upton Sinclair, Pittigrilli —, he llegit paraules i conceptes més forts que els de "Fuego en la casa de Dios". I no sé que als seus autors els hagi passat res.

Però aquí, amb la monarquia, era una altra cosa. Es d'esperar que amb la República l'escriptor mereixerà més respecte.

Samblancat, amb la seva prosa magnífica, s'ha dedicat a desrucar, a desanalfabetitzar, a despertar les intel·ligències. No és una prosa per a senyoretes histèriques ni per a socis de la Lliga i la Patronal. És una prosa forta, dura, violenta i virulenta.

Mireu, si no, aquests botons de mostra:

"Tienen madre los chulos? No, no la tienen, no la pueden tener.

Por eso adoptan por tal a la madre Patria.

Los hijos de más mala madre son los que están siempre invocando a la madre Patria." "Era Puño de Hierro un superhombre supertesticular, superovoideo.

Suprarrenal y superglandular. Y superbestia, de añadidura. De mozo dicen que entró a caballo en el casino de su pueblo."

"El noble bruto, que montaba el otro bruto innoble, se resistía a entrar en aquella cuadra a tomar café el día de la hazaña, se oponía resueltamente a animalada semejante." "Era, en aquel Club, el animal por error herrado sin duda, el único digno de no comer

paja, de comer con cuchara, el animal menos animal de la cofradía." "...y se hizo regalar un palacio de cinco millones de pesetas por veinte millones de cabritos, sus súbditos, que no podían pagar el alquiler de su casa." "Su ideal era convertir a la patria en un burdel, en un lupanar. Y la convirtió ya en algo peor, en una perrera, en una pocilga, en una cuadra." — *El visir Puño de Hierro.*

"A un viejo a quien le castañeteaban los dientes, la reina del cielo lo abraza y le regala su manto para que se abrigue." "Volviéndose ésta — la Verge — hacia el caballo, le increpa:

— ¿Qué hacéis en la tierra vosotros? ¿Cebáros sólo? ¿Criar bocio no más? Hala! Largo de aquí! Guaranes!

Y a puntapiés los escoba del templo." — *Fuego en la casa de Dios*, que és un poema de pietat i de tendresa.

"Con la bruja de la suegra no se podía ver." "La absburgolorenense le echaba en cara a la batembergiana el ser nieta de una bailarina. Como si una bailarina no fuese cien veces más decente que una reina! Como si no hubiera coronas que apenas le sirven a la peor danzante para vaso de noche!" "A los diez años ya lo encontró su madre entre las piernas de una camarera de palacio: suponemos que no sería aprendiendo la doctrina cristiana." "Sus cortesanos decían que era la primera escopeta del reino, porque le habían amaestrado un conejo que se caía cuando oía el tiro del arma regia y reaparecía luego un poco más allá, para volverse a caer al oír otro escopetazo." "Se cambiaba, al día, quince veces de uniforme. Tenía al alcahuete Quiñones de León en París para que le proveyese de carne fresca y de corbatas." "Durante su consulado, España ha sido una Sierramorená poblada de bandidos, de los que Llapisera era el capitán." "A Alfonso XIII basta llamarle rey de Cambó, de Foronda, de Comillas, de Urquijo y otros niños de Ecija, socios industriales suyos o caballeros de industria famosos." "Será para la posteridad escasamente "El Rifeño", el rey del Barranco del Lobo, el rey lobo." "Bruto, en el doble sentido de la palabra, no podía serlo más. Pero castizo, tampoco." "¡Cachonda! — le gri-

El naufragi d'aquest any

— J. que em creia que em salvaria!

El camí de l'Estatut

Amb l'aprovació de l'article 48 de la Constitució, el camí de l'Estatut queda franc i planer.

No vol dir això que sigui ja un fet la llibertat de Catalunya, ni molt menys. Significa, només, que la Constitució republicana no barra el pas a les nostres aspiracions.

Es molt, és poc l'aconseguit? Sincerament, no és gaire.

En comprensió i en cordialitat no hem guanyat, a Espanya, gran cosa, si nem de parlar sense embuts.

A Madrid segueixen molt arrelades les velles preocupacions unitàries. El caciquisme centralista és tan poderós amb la República com mai ho hagi estat amb la monarquia.

I això es veurà ben palesament quan arribi la discussió de l'Estatut.

No cediran, allà dalt, creiem nosaltres, cap de les facultats de l'Estat en matèria d'ensenyança i d'ordre públic.

Solament si veuen en perill la República, els senyors del Centre transigiran.

Catalunya, doncs, ha d'adoptar una actitud enèrgica.

S'ho ha de jugar tot en aquest plet, o ha de demostrar que està disposada a jugar-s'ho tot.

Si els castellans no ens tenen por, si no ens fem tèmer dels nostres enemics, no hi ha salvació per a nosaltres.

Els oligarques de la "meseta" continuaran essent els amos, i nosaltres els esclaus.

taba a la Saavedra, desde su palco del "Reina Victoria." "La Fornarina no se lo dejó acercar, porque la mareaba el olor de tumba que exhalaba su aliento y porque le daban vómitos su coña y sus chistes, su mala sombra y su descangelamiento de pelmazo."

Aquest és l'Angel Samblancat d'*El Pasquin del Pueblo*. Aquest és l'Angel Samblancat de sempre: enemic de la injustícia, de la immoralitat — tal com l'entendem nosaltres, que és l'única manera d'entendre-la — i del despotisme.

LLUÍS CAPDEVILA

1873-1931

Pi i Margall deia el tretze de juny de l'any 1873:

"Las Cortes de 1868 han proclamado la absoluta libertad de cultos, y la consecuencia lógica, la consecuencia obligada de esa libertad, es la independencia completa de la Iglesia y el Estado. Desde el momento que hay absoluta libertad de cultos en un pueblo, las iglesias todas pasan a ser meras asociaciones sujetas todas a las leyes generales del Estado. En esto, por cierto, no ganará solamente el Estado, sino que ganará también la Iglesia.

La Iglesia hoy, a pesar de su fiereza, a pesar de sus alardes de independencia, no puede pasar una bula de su pontífice sin el "exequator" del Estado; no puede nombrar por sí misma un obispo, ni puede establecer sus enseñanzas. La Iglesia será completamente libre para poder regirse como quiera, sin necesidad de que el Estado intervenga en sus actos. Cierto que el Estado no le dará las subvenciones que antes se le daban; pero la Iglesia encontrará, en cambio, en la caridad de sus creyentes, los medios necesarios para hacer frente a sus obligaciones. Mas si llegase un día en que esta Iglesia se rebelase contra el Estado; si llegara un día en que esta Iglesia abusara de su independencia, que tratamos de darle, como esta Iglesia habría perdido el carácter que hoy tiene y no será más que una asociación cualquiera, nosotros tendremos entonces que residenciar al más alto de sus poderes y colocarlo en el banquillo de los acusados, como al último de los culpables."

Així parlaven els republicans del 1873. Que és com hauria volgut el poble que haguessin parlat els de 1931.

Annual!
Pistolisme!
Dictadura!

Envers Tots Sants

Inevitablement, en arribar aquesta diada, no podem sostreure'ns de pensar en les castanyes.

I enguany, amb més braó i dalit, car són del tot republicanes.

Anem al dir, que de castanyes, però, n'hi ha hagut i n'hi haurà sempre tot l'any, tant si hi ha monarquia com si hi ha República.

Nosaltres, però, sols les podem pair, i gràcies, per aquesta diada consagrada ho i pensant que no en va les hi posà la tradició, i per tant, tots els Sants aplegats ja es cuiden que no puguin fer-nos mal, cosa que no succeeix quan ha d'ésser un sol Sant l'encarregat de vetllar els viaranyos del nostre païdor, sense tenir-hi res a veure amb les castanyes.

Enguany, doncs, creiem que tothom les podrà rosegar amb més delectança, tant si els les donen torrades com bullides, força confiat en la vetlla amorosívola dels Sants.

Figureu-vos com se'n cuidaran més tots els Sants enguany, satisfets de veure que, a la fi, ha pogut ésser restablert el règim dels seus enyors, el que més els plaia.

Així és que el nostre afany ha d'ésser que n'estiguin ben alegrois i cofois del nostre procedir vers la seva memòria veneranda, i no permetre ningú que pugui prevaler cap criteri menyspreador d'exilis o foragitaments de tots els Sants de la terra nostra.

Si tal es comportés, seria una folia injustícia i de les més gruixudes.

Hom no pot pas oblidar que els Sants, si els van fer Sants, va ésser precisament pels martiris que sofriren. I qui els donà, llurs martiris?... Amb quins règims van viure i patir gairebé tots els Sants, abans d'ésser Sants?...

Amb Imperis o amb Monarquies. Amb Autoeràcies i absolutismes. No pas amb Repúbliques ni altres formes més o menys democràtiques.

Lògic és, doncs, que tots els Sants van ésser fets Sants perquè eren republicans, o del soviat. I com que suposem que els Sants no canvien de criteri, com un senzill polític de la nostra Era, hem de creure també que ara, com abans, els Sants són republicans.

En aquest precís moment, ignorem si de la República de Roma en sortí algun, de Sant; però és el mateix. Podem pujar-hi de peus. Si algun en féu, fou fet pels Albinyanistes de llur època, o, en darrera suposició, pels Centurions, que és sabut que, tant en Imperi com en República, tractaven els po-

bres a colps de centurió, que és com si diguéssim de sabre o porra.

Resultes. Que els Sants no tan sols no podem tocar-los, sinó que hem de servir-los i adorar-los, ara més que mai.

Que foragitin, si volen, els ordres dant-los ordres d'anar a... escampar la boira.

Que ningú vagi a Missa, si no li plau.

Que separin l'Església de l'Estat.

A tot això no hi objectarem cap desig de controvèrsia. Nosaltres, abans que tot, som de la Concòrdia.

Que no ens treguin els Sants, però. Sobretot en aquesta diada excelsa que s'apleguen tots, com un sol Sant, per a celebrar l'anyal Congrés castanyer.

Altrament, que pensin els detractors en la feixuga tasca que se'ls giraria si volguessin treure'ls de tots els llocs i llogarrets d'Espanya.

Seria molt pitjor que copsar una reconstitució de la Constitució a gust de tots o que el buit que ha deixat als nostres destins l'apartament de Sant Miquel Maura, l'arcàngel insubstituïble del Santoral republicà de l'Espanya feta República una altra vegada, gràcies a tots els Sants.

I que les Santes excusin l'oblit.

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

Un nou krac a Alemanya?

Les finances i el crèdit d'Alemanya evolucionen vers un nou krac, l'eventualitat del qual és una de les causes de la inquietud de l'economia mundial.

Ningú, ni tan sols el ministre de finances del Reich, no sap exactament la situació de les finances públiques a Alemanya. El presupost de l'Imperi és un garbull de llargues, inacabables fileres de xifres. No res més. Ningú no en treu l'aigua clara.

El dèficit puja ja a mils de milions de marks. ¿Fins on arribarà? I amb tot, el pressupost de l'Imperi no tradueix, si no molt imperfectament, la situació de les finances alemanyes. Gairebé totes les despeses d'ordre interior recauen sobre els presupostos locals, sobre els dels Estats particulars i els dels Ajuntaments, el desequilibri dels quals camina envers una catàstrofe.

Les despeses que resulten dels subsidis als obrers sense feina, assoleixen proporcions inversemblants. Posem un cas com a exemple: El cas de Duisbourg. Duisbourg té 420.000 habitants, en total. Doncs bé; d'aquests 420.200 habitants n'hi ha 135.000 sense treball. Suposant ara que cada obrer sense feina hagi de mantenir dues persones solament — la muller i un fill — hom arriba a un total de 400.000 habitants de Duisbourg que, de 420.000, han de viure de subsidis. Cal preguntar-se ara si aquest estat de coses no és la prova palesa del fracàs d'un règim.

I el cas de Duisbourg no és pas un cas isolat. Es repeteix amb diversa escala en totes les ciutats i viles del territori alemany.

Els Estats, els municipis, assoleixen, en gran part, la càrrega de l'economia pública i privada de la nació. Es com una mena de socialisme o comunisme de les despeses, de les pèrdues... Els grans magnats industrials i agraris, en canvi, continuen essent encara els amos dels seus enormes guanys, amb interessos contraris als de tota la resta del poble alemany.

No seria més lògica, més justa, més humana, més avantatjosa, una socialització franca i completa de totes les activitats nacionals, tant de les pèrdues com de les ganàncies?

Panorames

En aquests dies, arran de l'aprovació de l'article 24 de la Constitució, s'ha parlat molt de l'actitud intransigent de les esquerres, però hom no ha alludit com calia a l'actitud més radical encara de les dretes, actitud que resoltament ha portat a què fos aprovat aquell article que tantes passions ha suscitat.

En aquella discussió han estat emeses dues opinions: una, la dels que creuen que el mal d'Espanya és el clericalisme i les seves derivacions. L'altra, la dels que creuen que cal que subsisteixi l'hegemonia de l'Església en tots els aspectes de la nostra vida col·lectiva i individual. No ha existit un terme mig liberal. Les dretes ara, com gairebé sempre ha succeït, no s'han avingut a pactar, i han exigit el predomini que fins ara mantenien, sense voler creure en l'evolució soferta per tots nosaltres. Ha mancat en la polèmica un sentit de convivència. I això és el més dolorós. Que mai no es pugui donar lloc a transaccions.

La vida ens ensenya a cada moment la impossibilitat d'adoptar actituds d'intransigència. La vida és un assaig de rectificació constant, perquè els avenços renovadors topen sempre amb les dificultats insuperables que planteja la realitat. Quan el desig ens empeny a consumir una il·lusió, la realitat dura surt per advertir-nos la inutilitat dels nostres esforços, si no els neuleix quan aquests estan a punt de consumir-se.

Les dretes no s'adonen que el temps passa. Elles, però, en evocar els temps pretèrits, no es resignen a considerar los com un fet consumat, i volen viure en comunió íntima d'afecte amb elles, incorporant-les a la realitat present. I el necessari és reconèixer que són coses d'un altre temps, convèncer-se que tots els punts de vista del coneixement humà han canviat radicalment, i que en aquesta hora el nostre deure és acceptar la realitat circumdant, per mirar sense debilitats sentimentals el futur. Les supervivències mentals, buides, inútils, millor o pitjor dissimulades per artificis de l'intel·lecte, resulten insuficients per a operar transformacions en l'organisme col·lectiu. El passat, àdhuc en els seus més satisfactoris aspectes, no pot constituir ni un model ni una aspiració. Demem estudiar-lo íntimament, no per a imitar-lo, sinó per a conèixer-lo millor i extreure'n els elements que, fusionats hàbilment amb altres de l'actualitat poden aprofitar-se per a l'elaboració fructuosa de coses transcendents.

Nosaltres, particularment, tenim un passat col·lectiu bastant llastimós, que ens evoca constantment idees de coerció, d'autoritarisme, de centralisme asfixiant, d'intolerància, de rutina, sense tendència a emparar les iniciatives generoses i sostingudes, sense cap desenvolupament caracteritzat. El nostre passat té un aspecte estàtic i rutinari. I, per tant, no és qüestió que les dretes, amb tot i el seu conservadorisme, vulguin recordar-lo pràcticament. El que clarament es ven que els succeeix és que tot el que és nou els inspira sospita, i la seva primera impressió, generalment, és refusar-lo, sense examen previ, o treure-li la significació i la importància. Però cal pensar que, situant-se en aquest pla francament absurd, després no tenen cap dret a les reclamacions, quan queda aprovat amb aproximada unanimitat un article de la Constitució, com el que acaba d'aprovar-se ara.

J. M. LLADÓ FIGUERES

L'Estat, en 1845, pagava a monges, frares altra genteta, la quantitat de 31.373.006,07 pesetes. En 1922 en pagava 61.585.036,07. I l'any passat, 66.998.155,29.

I encara no tenim dret a queixar-nos de la mare Església?

Això no és una mare: això és una marastra!

Humanitzem la societat!

La Societat hipòcrita subleva el meu esperit, i, com el meu, crec que el de tots els homes que voldríem veure més lleialtat, més sinceritat, més bonhomia i, pel damunt de tot, més justícia.

Com pot ésser d'altra manera, amics que heu pogut veure de prop les escenes de dolor i de misèria fisiològica que ens ofereix una visita a la Casa de Maternitat?... Essers germans nostres, vinguts al món sense el seu consentiment per culpa de monstres envilits sense dignitat ni sentit moral d'homes, i que ni arriben a la categoria d'animals irracionals, ja que aquests no abandonen els seus fills!...

Quan veiem aquells pobrissons, separats de l'escalf de la mare burlada o enganyada, ens apar que la vida tindrà d'aquells infants s'ha d'extingir irremissiblement, i no cal dir-vos quins pensaments es debaten dintre meu. On són les mares d'aquells fills? I el seu pare? La mare, per què s'ha lliurat a un monstre? Tanmateix, a ella, la compadeixo. Com deu patir, la pobra!... Es ell el que, valent-se d'engany, potser de diners, s'ha fet seva la virginitat d'una noia? Tal volta és el senyor, el senyoret, que, en sortir de missa o de les quaranta hores, ha trobat sola la minyona, mentre l'esposa i les filles passejaven amunt i avall del Passeig de Gràcia, exhibint indumentàries i joells o eren a contar al Pare *espiritual* que aquella setmana només una vegada han fet un anament al marit o al promès en ares dels seus capricis d'histèriques. Qui sap si ha estat el burguès el que ha abusat de la seva posició damunt d'una treballadora bonica, la qual manté pares vells o germanets petits, i n'ha fet un entreteniment per a les seves concupiscències senils. A la millor, es tracta d'un sever fiscal o president de sala, que demà condemnarà, impassible, prostitutes, lladres o criminals, mentre ell haurà obert les portes del crim, de la prostitució o del robatori a criatures innocents!

Perdoneu-la, la pobra mare!... Pensem si tu, lector, i jo, i tots plegats no en tenim una mica de culpa que aquests infants no tinguin la mare al seu costat. — La mare que és mare, no *exposa* el seu fill! La que això fa és una mala mare! — criden els fariseus. Però jo voldria saber el que farien molts dels que així ho proclamen, si es trobessin en el cas d'aquestes infelices que *no són mares*.

Es la Societat, tota la Societat, qui té la culpa d'aquestes injustícies. Si en lloc de blasmar i vituperar la pobra dona que ha caigut per afalacs enganyosos, per l'ofertament fals d'un amor etern, de temptadores riqueses o d'una immediata unió *com Déu mana*, o qui sap si per la necessitat, que no té entranyes, la societat, comprensiva, li obrís els braços i li eixugués el plor, tot ajudant-la a refer la seva vida, aquella pobra pecadora, sovint ben penedida, tindria el seu filllet entre els seus braços i li donaria el suc dels seus pits. Encara més; li donaria, ben cofoia, el seu nom i es sentiria redimida de tot el passat en sentir els primers barbòteigs del petit que li diu: — Mare!... — I comptades foren les dones de bona mena — i són les més — que s'abandonarien a un atzar vilipendiós, fent-se carns de prostíbul i de crim, en trobar taneades totes les portes...

En tota dona, siguin les que siguin les circumstàncies que concorrin en la seva gravidesa, es redimeix i santifica amb la maternitat. El fruit de la seva concepció és prou bo per purificar-la, i una societat justa l'hauria d'acollir, aconhortar-la i fer-li costat en tot moment; sense retrets inoportans

i jeremiacs. Si en lloc d'haver d'amagar-se com un delinqüent, aquesta mare fortuïta es veïés tractada amb el respecte i la veneració que mereix la Santa gravidesa, ella fóra la més mare de totes les dones, i — sense parlar, avui, dels infanticidis que s'evitarien — no es donaria vergonya d'aixecar ben alts els braços perquè la gent veïés el seu fill, que, si bé no tindria pare, se'n podria molt ben estar, si lleis justes l'emparressin.

Siguem humans i ajudem, en conseqüència, a regenerar la humanitat, tot començant per depurar-la d'aquests vicis jesuítics del pudibundisme i la sequedat de cor.

PERE SORRIBES

(En sortir d'una visita col·lectiva a la Casa de Maternitat, organitzada per l'Ateneu Republicà de Gràcia).

Correu de l'Estranger

EDISON

Thomas Alva Edison, la mort del qual ha consternat tot el món civilitzat, ha estat un dels genis més puixants del nostre temps, tan ric, no obstant, en grans inventors.

Ultra això, era un dels genis més representatius d'Amèrica. Subordinà sempre les recerques teòriques a finalitats pràctiques i concretes, ben dignes de l'esperit del seu país.

Fill d'una família modesta, als dotze anys va haver de guanyar-se la vida. De primer, fou venedor de diaris, i després passà al servei de diverses companyies telegràfiques. El telègraf despertà aviat la seva curiositat científica i realitzà tot seguit diversos invents enginyosos que no van reportar-li, però, cap benefici. Altrament, el jove Edison, en aquells temps, era considerat com un mal telegrafista ple de cabòries, que perdia el temps en coses de poca o no cap importància.

La seva intel·ligència, tanmateix, a la fi, va imposar-se. El Director de la "Gold Reporting Telegraph", entusiasmat amb un petit invent seu, li'l va comprar per una quantitat considerable.

Aquí va començar la seva carrera. Als vint-i-nou anys ja guanyava sumes importants i, ja independent, va poder seguir l'única carrera que realment li interessava: la d'inventor.

D'aleshores ençà, la seva carrera gloriosa ja no s'interromp més: inventa el micròfon, que fa possible l'aplicació pràctica del telèfon de Bell i la bombeta elèctrica, el fonògraf, el tramvia...

Ha mort als 84 anys, i la fertilitat de la seva intel·ligència s'ha mantingut fins els darrers moments de la seva vida.

Ha estat el veritable símbol d'un poble apassionat pels descobriments que fan més agradable la vida material.

Thomas Edison passarà indubtablement a la història com una de les figures més glorioses de la humanitat.

EL CATACLISME XINÈS

Les dures exigències de l'imperialisme nipó, en el difícil conflicte xino-japonès, ha posat de relleu, una vegada més, l'horrible calvari d'una de les nacions més populoses de la terra.

Cal fer-se càrrec de la magnitud del desastre. Els tres milions de "sense-feina" britànics, els cinc milions de "sense-feina" alemanys, els set milions de "sense-feina" nordamericans... és greu, sí. Però, ¿què representa tot això al costat del cataclisme xinès?

A Europa i a Amèrica, en realitat, no hi falta res. Hi ha, per contra, una superproducció de tot, de productes alimentaris, de màquines, de teles, de combustibles, etc., etc. De tot, sí. El mal està en què les coses són mal repartides, i d'ací ve l'extrema penúria dels uns i la descarada riquesa dels altres.

Però a la Xina les coses són distintes. Allí, la crisi, comprèn més de dos-cents milions d'habitants — més de 200.000.000! — I sense subvenció ni ajuda ni esperança de cap mena. Passen una veritable fam, i hom calcula que la quarta part, si més no, en morirà...

I, tanmateix, Xina és un país de civilització mil·lenària. Quan els europeus vivien en les selves, sense vestigis de la més rudimentària civilització, els xinesos eren ja un poble culte, refinat, educat...

Però és ara, la seva, una civilització rutinària que, de molts segles, ha romàs estancada, d'espalltes a la resta del món i a tota llei de progrés. Malgrat les seves imperfeccions, malgrat les seves desigualtats, la nostra civilització industrial val mil vegades més, materialment i moralment. Té, almenys, l'enorme avantatge de transformar-se contínuament. La crisi actual — tan essencialment distinta de la crisi xinesa — no és sinó un punt culminant d'aquesta transformació del règim capitalista en un règim més avançat, més just, socialista o col·lectivista.

Els morts

Finals de mes d'octubre. Època dels morts i dels tenorios. Època trista i gairebé sentimental. Una de les èpoques més tristes de l'any.

Tots els anys, quan aquesta època arriba, el nostre esperit està trist. Està trist de moltes coses, però més que de res, d'evocació. Evoca coses passades, evoca amistats, que la mort (això tan infecte que hom no ha vist mai, però tothom creu) ens va prendre.

Cada any per aquesta època els cementiris es veuen envaïts per una multitud que, ungida d'una mística religiositat, va a portar un record, va a reveure els éssers per ells amats.

L'esposa més o menys fidel. Els fills. Els pares. Els amics. Els parents. Els empleats. Tothom desfila amb el rostre entristit i amb el pensament fix en una tomba, amb la imatge del senyor tal o qual quan encara era viu.

Cada any per aquesta època, els cementiris tots del món, es pot dir que estan plens de llàgrimes. Llàgrimes més o menys sinceres, però plenes d'evocació.

Cada any per aquesta època, el bandarra de "Don Juan Tenorio" pren actualitat altra volta. La seva figura — ànima gairebé comprimida de la Història de l'Espanya Gran — es bellugarà per jo no sé quantes vegades pels nostres escenaris.

Com sempre, també, presenciarem l'escena del cementiri i l'escena del sofà, que, a pesar del que digui el Dr. Marañón, nosaltres veiem en elles un alt grau de masculinitat. Don Juan Tenorio és el vermuth sense olives de tota persona amb un mínim d'espiritualitat. Don Juan Tenorio serveix d'injecció pels anèmics i d'estímul per les meues més o menys histèriques. Don Juan Tenorio és, a part del reflex de tota una raça, el punt de partida d'una sèrie de coses que no ens expliquem el perquè s'han fetes.

Nosaltres, en veure cada any la seva figura, estem més optimistes que mai, ens serveix d'estímul.

En Royo Villanova—aquella gran patum centralista—ha dit: "Yo soy monárquico vitalicio".
I un ruc a perpetuïtat—afegim nosaltres

En el domicili d'un vassall d'En Mama-Sindries, i desembarassats prèviament de l'ex-palau reial, hi han trobat 255 paquets, caixes i farcells que contenen objectes de valor, propietat del poble.

Cal suposar que els "pisces" estaven convençuts amb En Cametes.

Però, això és un ex-R. o és un vulgar rebenta-pisos?

LES VERITATS...

Avui ja no dubta ningú que l'ex-rei d'Espanya era un rei aprofitat...

En realitat, ningú de cara i ulls no ho havia dubtat mai seriosament.

Però ara que, gràcies a la República, es poden cantar les veritats, aquestes veritats—gràficament—van eixint a la llum pública.

UN TRESOR FABULÓS, ROBAT

A més dels 100 milions de pessetes que l'ex-reial família es va emportar d'Espanya, ara s'ha descobert que l'ex-rei ha fet transportar al castell de Lublan, a Txecoslovàquia, on pensa residir, un tresor fabulós que havia segrestat del Palau Reial pocs dies abans de la Revolució.

Tres vagons que contenen or, joies, pedres precioses, objectes d'art, mobles antics, reliquiàries, pintures, estàtues... Un sol paquet contenia 140 claus d'or massís!

No res, una riquesa immensa, de príncep hindú, producte de la més desvergonyida de les usurpacions.

LLADRE I TRAYDOR

Parlem clar...

La Comissió de Responsabilitats ha declarat que considera l'ex-rei incurs en un delictes d'alta traïció.

D'acord... Però no caldria també considerar-lo incurs en un delictes vulgar de lladronicí?

Hom diu que Martínez Anido—ho ha dit un senyor Cavaller, advocat que el volia defensar—està en perill de mort.

Per nosaltres, que es mori.

No ho sentirem gens.

En canvi, en veure les altres figures del drama, les altres repugnants figures, per exemple, la del "Comendador", veiem en elles, tot l'estigma de degeneració de les religions totes, dels vicis gairebé sàdics de l'època monumentalment infecta que el pobre Zorilla immortalitzà.

Nosaltres, però, com abans hem dit, cada any per aquesta època estem tristos.

Una tristesa profunda ens oprimeix. ¿Per què? No ho sabem. A pesar de tot, continuarem visitant els cementiris, continuarem aplaudint Don Juan Tenorio, de la mateixa manera que aplaudim i estimem els nostres éssers més amats.

MIQUEL UTRILLO, Jr.

Recordem-los

Recordem-nos dels nostres ex-assembleïstes. No fos cas que ara es volguessin fer passar per republicans!

Andreu Gassó i Vidal.

Josep Graells i Pinós.

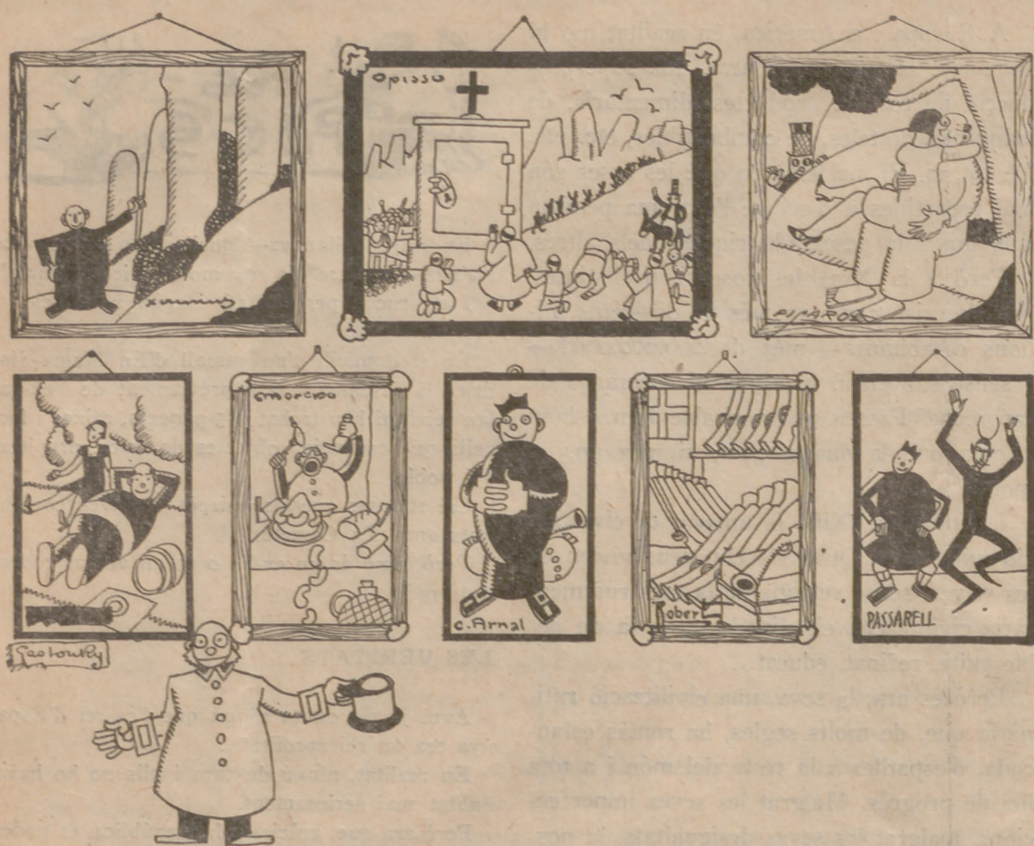
Pere Gual Villalví

Comte de Güell.

Maria López de Sagredo.

Joaquim Milans del Bosc.

Comte del Montseny.

Montserrat vist pels artistes catalans

Heu-vos ací com hauria resultat l'exposició, si hi haguessin pres part els nostres dibuixants.

Botons de foc

Aquest any no s'han vist, com altres anys, aquells draps i aquells rètols de "Viva Cristó Rey".

Es veu que això dels reis ha passat ben bé de moda.

Senyor governador: no sabem res de l'assassinat d'Antoni Borrell a la catedral. I en voldriem saber alguna cosa. El silenci no soluciona res.

L'ex-rei està molt trist.

I l'aconsola Odette Amelineau. Es de suposar que no de franc. Amb aquella pinta, això és impossible. Es de suposar que la paga amb els diners robats a Espanya.

En el seu palau de Niça, l'assassí Martínez Anido manté quaranta pistolers.

Per agràïment?

No: per por.

Alguns ex-assembleïstes:

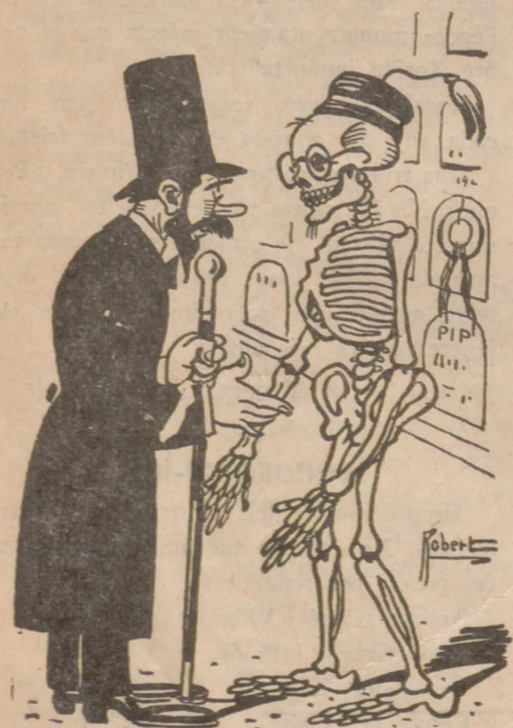
Emili Orfila, d'Igualada.

Jordi Satrústegui, de Barcelona.

Adolf Serra, de Lleida.

Esteve Terrades, de Barcelona.

Marian de la Torre Carricarte, de Barcelona.

— Miri si em pot vendre el meu vot.

— Encara sou al cens?

— Sí, home; i dues vegades, que hi sóc.

Angel Trabal, de Lleida.

Baró de Viver, de Barcelona.

Senyor Joaquín Montaner: és inútil que ens vingui a demanar clemència.

La seva actuació durant la dictadura és més que sospitosa.

A Alcalà de Chisvert, un frerot salvatge, deia l'altre dia:

"Hay que escupir y negar hasta el saludo a los republicanos. Debemos llegar a la guerra civil antes de consentir la separación de la Iglesia del Estado".

I la llei de defensa a la República?

Romanones, que és el cacic màxim i l'amo de mig Guadalajara, diu que no podrà pagar la cèdula perquè no tindrà prou diners.

A sobre, aquests monàrquics, encara ens prenen el pèl.

Els basco-navarresos no volen tornar al Congrés.

Ho comprenem perfectament: al Congrés no hi estan bé.

Estan més bé en un estable.

Fins el vicari de la diòcesi ha hagut de declarar que el miracle del passat dia quinze a Ezquioga era una camama!

"El Sol" és l'"A B C" de la República. I s'està tornant tan infecte com l'autèntic "A B C".

A Joan Casanoves li volen regalar una guillotina d'honor.

Unamuno, que té molt talent, però que és una mona, s'està tornant monàrquic.

Perquè la República encara no l'ha posat en un altar?

El Maura s'ha enfadat molt amb Manuel Azaña. I és que estava acostumat a tornar diputats. I ara l'han tombat a ell.

Però és un ingenu, en el fons. Per a venjar-se, diu que mai més no saludarà a Manuel Azaña.

I de les Responsabilitats!

Per què la República encara no l'ha posat

L'actuació de l'Institut d'Estudis Catalans ha servit per a demostrar-nos la ignorància i lleugeresa del Maura.

Sembla que ara s'acabarà l'abús d'acaparament de càrrecs.

En el proper número donarem una llisteta d'acaparadors.

El Maura ha donat una conferència al Círculo de la Unión Mercantil de Madrid. I ha fet un gran elogi de la guàrdia civil, dient que no s'havia venjat.

Venjar-se la guàrdia civil? De qué? De qui?

Això és injuriós, car el veritablement generós — generositat que aplaudim — ha estat el poble.

El diputat desconegut

Si no fos perquè comença ja d'ésser un xic passada de moda la cerimònia, fins ens atreviríem a demanar que ací es fes quel com semblant al que per terres estrangeres van fer amb el soldat que va perdre la xapa.

Es clar que a Espanya, encara que també teníem la nostra guerra, com que va ésser una guerra de joguina, de "moros i cristians", no venia a tomb fer de bel·ligerants, com si es tractés d'una cosa de vida o mort.

Però, en canvi, per no ésser menys i seguir l'acostumat sistema de copiar les coses grans de fora, malgrat sia per empètitir-les, bé haguéssim pogut crear la tomba del Diputat desconegut, que, ben mirat, té més raó d'una memòria monumental, que no pas un senzill i humil sorge, que no sabé mai per qui, ni per què, moria desconegut.

Al cap i a la fi, el soldat va a la guerra manat, i sense dret a piular. I allà hi troba la mort, és cert, però res més. Un cop mort, què passa?

Quant al Diputat, és viu, i si no va a una guerra de mort, va a una guerra de sofriments morals, que és pitjor, car és prou per matar-lo, en vida, per tota la seva vida, bo i transformant-lo en un viu mort.

I no tan sols això, sinó que el Diputat, el que alludim, l'heroi abnegat, el mereixedor d'un record eternal, és el que, amb prou braó i fam de xerrameca, no pot garlar mai. El que, tenint potser a cabassos les idees, úniques regeneradores, salvadores dels mals viarans de la Pàtria, ha d'empassar-se-les amb cabàs i tot, i fixar-se, com el mussol de la rondalla, com entré uns quants escolllits, ho abasseguen tot, per fer-ho malbé tot, sense que ell pugui badar boca, subjecte, com el soldat, a la disciplina.

No és prou gran el martiri d'ésser Diputat, que representa ésser representant d'un lloc, i per tant, l'encarregat de parlar per aquell lloc, el que enlloc se'l conegui, ni per la veu?...

I, això, és pagat amb mil "pàfies" cada mes?... I un cop dissoltes les Corts, què?...

Què en resta, del Diputat desconegut?...

Qui parla d'ell?... Quin diari ha dut el seu nom tan sols?...

Qui ha servat, ni com a curiositat de col·leccionista, el seu autògraf, o la seva tarja, que es féu imprimir, tot d'una, amb el tí tol?...

Almenys, si se li fes la tomba, tothom en parlaria. I, si més no, un dia a l'any, tothom servaria un minut de silenci perllongat i colpidor d'il·lusions, que li imposaren, ocint en flor la seva existència, efímera, de Diputat, partit, pel Partit.

Lluís RAMÍREZ CARULLA

CASTELLBELL I VILAR

"Barri Burés"

Aquest és un barri que un professional podria escriure'n un llibre. Aquest barri està travessat per la carretera. A l'entrada hi ha un "Casal d'Espectacles". A la façana d'aquest "Casal", un escut de Catalunya. Aquest escut, quan passava l'ex-rei, hom procurava tapar-lo amb una bandera. Quan passava l'ex-rei, el barri — els balcons i finestres del barri — eren quasi plens de banderes. El director de la fàbrica, això és: un cacic amb pudor de clergue, obligava a posar aquestes banderes.

En aquest "Casal" es fan els balls, algun concert d'orfeó, alguna funció teatral, això sí, obres d'un gènere com les d'En Folch i Torres. Les de l'"Amichatis" espanten el director i els clergues. Heu-vos ací el panorama del barri que tenim, i patim: Mossos d'Escuadra, Sometent, l'Orfeó—millor dit, una sucursal de la "Lliga", si fos un orfeó!; d'orfeó en té poc més que el nom—, dues esglésies, dues tavernes, un cafè... I mai no hi hem sentit una conferència, no s'hi ha representat mai una funció de teatre que valgui la pena, ni hi tenim una biblioteca—cosa que hauria d'ésser indispensable—havent-hi prou elements per ésser-hi. Jovent! No tant fer el "canari", no tant ballar i més dignitat, més coses de profit.

PUNT

- J. T. M. (Vidreres).—Arreglada, anirà.
- J. V.—Són coses, aquestes, que poden dir-se sense comprometre el periòdic, i no ho heu fet així.
- M. V. (Sant Vicents dels Horts).—Massa llarg, amic.
- B. P. B. (Pallejà).—Va, perquè és interessant.
- J. S. (Sant Andreu de Llavaneres).—Arreglada, anirà.
- U. C. M.—Aquest no va.
- J. P. (Sant Vicents de C.).—No pot anar.
- B. P. (Baldomà).—En torn de publicació.
- J. G. (Sallent).—Potser altres coses ens plauran més. Aquesta, no.
- P. de P. (Balsarenys).—No va, amic.
- J. C. P.—No va poder anar junt.
- J. O. P.—Els vostres originals han anat al cove, igual que el signat per Elvira Isop. Digueu-li-ho.

Impremta "La Campana", Om, 8. - Barcelona

Tenorio-Azaña

L'únic que el representa amb propietat.